

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: Filozofická fakulta
Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích

Katedra: Ústav bohemistiky FF JU

Datum odevzdání posudku: 27. 5. 2022

Autor: **Bc. Kristýna NACHLINGEROVÁ**

Aprobace: Bohemistika navazující

Oponent diplomové práce:
doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

VYBRANÉ NÁŘEČNÍ JEVY V KORPUSU DIALEKT A JEJICH PREZENTACE VE VÝUCE ČEŠTINY

Tématem diplomové práce Kristýny Nachlingerové je představení způsobů práce s elektronickými korpusy, konkrétně s korpusem DIALEKT a s možnostmi jeho využití při výuce českého jazyka. Po dobu studia bohemistiky na FF JU s korpusem aktivně spolupracovala, pomáhala s transkribovanými přepisy nářečních textů a působila jako editorka. Tak se dobře vyškolila a brzy i zdokonalila v práci s korpusy, které jsou autentickou materiálovou základnou sloužící k uchovávání a následnému zkoumání mluveného i psaného jazyka. Autentický mluvený jazyk ji zaujal natolik, že se rozhodla, inspirována rovněž odborným článkem autorek korpusu, zvolit si za téma diplomové práce vybrané hláskoslovné a tvaroslovné jevy jihozápadočeské nářeční podskupiny, ověřit vyhledávání jevů v korpusu a připravit návrhy jejich prezentace ve výuce češtiny. V metodologii naznačila postupy při vytváření cvičení, přiblížila základy práce s korpusem ve vyhledávači KonText.

Práce je rozdělena na část představující v pěti kapitolách korpusy, jejich strukturu, zpracování dat a jejich využití. V korpusu DIALEKT popsala sběr dat, složení korpusu a přepis mluveného projevu do psané podoby i způsoby práce s nadstavbovými aplikacemi, jako jsou Archiv diferenčních hlásek nářečí, Mapka založená na korpusu Dialekt. Ukázala, jak lze využívat elektronickou verzi Českého jazykového atlasu (ČJA). Svůj pohled rozšířila také na zahraniční jazykové atlasy, korpusy (slovenský, norský, německé nářeční k.), mapové aplikace německých, polských a bulharských nářečí, poukazujíc na možnosti jejich využití. Stěžejní kapitola této části zahrnuje popis charakteristických nářečních rysů západočeské a jihočeské nářeční oblasti.

Praktická část z nich vychází, ověřuje jejich přítomnost, nebo nepřítomnost v korpusu, a zda jsou nejstarší generací ještě užívány. Především je však zaměřena didakticky, a sice na tvorbu cvičení připravených a zadaných tak, že jejich pomocí lze vysledované jevy z nahrávek prezentovat ve výuce češtiny na středních školách, ba i na vysokých. Autorka DP připravila tři skupiny po osmi cvičeních na jevy hláskoslovné, tvaroslovné a lexikální. Cvičení obsahují zadání a přesný postup doplněný obrázky,

jak daný jev v korpusu vyhledat. Vyhledává se v korpusovém manažeru KonText. Výběr nářečních jevů pokládám za vhodný a průkazný, začleněny jsou i okrajové nářeční úseky.

Hlavním cílem této diplomové práce se tak vedle celkového popisu mluvených korpusů a zvláště korpusu DIALEKT stalo vyhledávání a poté aplikace vybraných nářečních jevů a jejich prezentace jako cvičení využitelných při výuce češtiny. Kromě korpusových dat jsou v práci využívána data z ČJA a SSJČ.

V závěru práce autorka shrnula své poznatky teoretické i praktické, připomněla výhody práce s elektronickým korpusem i její limity, např. při tagování. Zhodnotila, nakolik jsou její výsledky relevantní a využitelné pro charakteristiku a další výzkum nářečních skupin a podskupin.

Vznikla diplomová práce vysoce odborná, ale zároveň i směřující do praxe, využívající moderních elektronických aplikací, programů a nástrojů, která od autorky vyžadovala důkladnou teoretickou i praktickou přípravu v korpusové lingvistice. To dokazuje seznam zdrojů, s nimiž se musela seznámit, nebo s nimi aktivně pracovala (archivy, databáze, ČJA, mapové aplikace, mluvené korpusy ORAL, korpusové manažery SyD a KonText, příručky a pravidla pro užívání ČNK aj.).

Formální stránka práce je výborná, ilustrační obrázky a tabulky jsou vhodně využity k pochopení výkladu, jen výjimečně se vyskytne překlep.

Oceňuji poučený a samostatný přístup k tématu, přehledné a výstižné podání výkladu, doprovodné obrázky a uvážlivý výběr fonologických, morfologických i lexikálních jevů jihočeské a západočeské nářeční oblasti. S potěšením konstatuji, že autorka představila moderní způsob předávání informací a poznatků o aktuálním i minulém stavu českého jazyka, využitelný k obohacení výuky češtiny na středních i vysokých školách.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **výborně**

.....
podpis oponenta diplomové práce

V Českých Budějovicích, dne 27. května 2022

Stupeň klasifikace:	☒ výborně	☐ velmi dobře	☐ dobře	☐ Nevyhověl
---------------------	---	--------------------------------------	--------------------------------	------------------------------------

*) Nehodící se škrtněte